

Följande artikel härrör från MLK:s teoretiska tidskrift *Kommunistisk Tidskrift* nr 2 1973.

För MLK var den fackliga politiken av synnerlig vikt. MLK hade också en ganska sund inställning till fackligt arbete och tog strid mot r-arnas (numera Kommunistiska partiet) ultravänsteristiska linje som gick ut på ”Ställ facket åt sidan” och ”Leve de vilda strejkerna”. Följande artikel är en polemik mot r-arnas arbetsplatspolitik. Även om artikeln är ganska fackligt ”inskränkt”, så är kritiken huvudsakligen korrekt. Att artikeln klumpar ihop r-arnas och ”trotskisternas” arbetsplatspolitik (som hade mycket litet gemensamt med r-arnas) – och detta utan att belägga påståendena på något sätt, det får vi väl stå ut med, men det var ganska typiskt för både KFml/SKP och MLK vid den tiden (”trotskism” var ett skällsord och allt som man ogillade betecknades som ”trotskism”).

Martin Fahlgren i september 2006

SAP, KFml(r) och kampen om fackföreningarna

Strejken på SAAB i Trollhättan, strejken och fackliga valen på Volvo-Torslanda samt I 3-soldaternas massjukskrivningsaktion är några exempel på hur en progressiv rörelse och KFml(r) har konfronterats med varandra i klasskampens praktik de senaste månaderna. KFml(r):s tidskrift *Klasskampen* har samtidigt i sin ledare i nr 1/73 försökt lägga fram (de avgörande?) argumenten mot den linje MLK har arbetat efter, och som innebär att delta i, vägleda och stödja denna rörelse. MLK och (r) har därför stått i motsättning till varandra. Vi skall i den här artikeln värdera (r):s insatser i några konkreta kampsituationer samt bemöta ”Klasskampens” argument mot vår uppfattning i fackföreningsfrågan. Kampen på SAAB, både före och under strejken, kampen på Volvo och I3-soldaternas kamp har framförallt visat att det är de högersocialdemokratiska ledarna i fackbyråkratin och i sossepressen som motarbetar arbetarnas (och soldaternas) krav. Det är förstas ingen nyhet. Samtidigt anser vi att KFml(r):s roll i detta sammanhang har blivit allt klarare. Vår uppfattning är att KFml(r) i en lång rad konkreta kampsituationer angripit och splittrat den progressiva sidan i kampen och i praktiken enat sig med SAP. Högersocialdemokraterna har också mycket väl förstått att utnyttja den politik (r) fört. Medan högersocialdemokraterna lagt upp sin splittringspolitik med angrepp på oppositionen inom fackföreningarna och på arbetarklassens kamp utifrån sin borgerliga ståndpunkt har de alltid kunnat räkna med att den progressiva oppositionen samtidigt angripits från (r), fast med vänsterfraser. Så var fallet på SAAB, Volvo och I 3. Om KFml(r) håller fast vid sin politik så kommer vi att få se SAP/(r) i samtidiga angrepp mot den progressiva rörelsen även i fortsättningen. Vi skall i denna artikel visa på samstämmigheten mellan SAP och KFml(r) vad det gäller kampen om fackföreningarna.

Arbetarnas växande rörelse

Kapitalismens kris har skärpt klassmotsättningarna i Sverige och tvingat arbetarklassen att försvara sig genom kamp för omedelbara intressekrav. Efter strejkvågen 69/70 har strejkerna fortsatt i mindre omfattning och samtidigt har en växande rörelse utvecklats inom fackföreningarna för arbetarnas krav. Den rörelsen har växt fram i opposition mot de högersocialdemokratiska ledarnas allmakt över fackföreningarna och i opposition mot deras klassarbetspolitik.

Kampen på SAAB före strejken -73 är ett exempel på hur denna rörelse växer fram och hur under en lång tid kampen utvecklas mellan arbetarna och klubbstyrelsen, hur kampen böljar fram och tillbaka och styrkepositionerna förändras för varje ny växling i kampen. Kampen för och kampen mot SAAB-arbetarnas krav och arbetarnas rätt att själva ta ställning till avtalen

finns kortfattat beskriven efter denna artikel. Ett annat exempel är kampen i LKAB:s gruvor för månadslön. Genom kampen mot planeringskortan har gruvarbetarna försvarat månadslönen och gått emot tidsstudier och prestationsbunden månadslön. Avdelning 4 i Malmberget har gått emot planeringskortan. Arbetarna i Kiruna har på medlemsmöte mot avdelning 12:s styrelse drivit igenom att fackföreningen skall motarbeta planeringskort. Stödda på detta beslut har man sedan genom en sittstrejck tillbakavisat ett försök att avskeda en arbetare som motsatt sig att använda planeringskort.

Ett ytterligare uttryck för att arbetarnas rörelse i opposition till högersocialdemokraterna är i växande är fackliga valen -73. På flera olika ställen har enhetslistor baserade på arbetarnas krav utmanat den sittande regimen i klubbar och avdelningar. På Volvo kunde arbetarna flytta fram sina positioner och driva igenom 17,89 kr/tim genom att förena enhetslista för de viktigaste kraven med de lokala förhandlingarna.

Ett exempel på hur den fackliga oppositionen även omfattar progressiva klubbstyrelser utgör arbetarnas kamp inom Esselte-koncernen. Klubbarna i Stockholm, Norrköping och Malmö upprättade enhetsfront och lyckades utan att använda strejkvapnet tvinga Esselte i Norrköping att höja lönerna med 2 kr/tim. (Se Stormklockan 7/73).

I Norrbotten har ASSI-arbetarnas klubb ställt sig på arbetarnas sida mot den statlige arbetsköparen. Upplands transportarbetarfackförening har gått emot Transports förbundsstyrelse och krävt att utslutningen av Lennart Johnsson upphävs, liksom kollektivt återinträde för Stockholms hamnarbetare.

Högersocialdemokraterna fruktar arbetarnas kamp och slipar sina svärd

Inför arbetarnas växande inflytande i fackföreningarna har fackförbundspressen bedrivit en våldsamt hetskampanj. Samtidigt med denna har fackbyråkraterna klarat ut hur de skall försvara det socialdemokratiska inflytandet. Metallarbetaren nr 44 skrev: *"Se alltid till att hålla organisationen intakt, avdelningen, verkstadsklubben, grupporganisationen, kontaktmannen. Satsa ännu mer på det fackliga studiearbetet."* Detta är högersossarnas första och viktigaste försvarslinje. Den går ut på att behålla makten över avdelningar, verkstadsklubbar, grupporganisationer, kontaktmän. Om man mister kontrollen över dessa, så måste de socialdemokratiska fackklubbarna aktiveras, hävdar ett internt SAP-dokument:

"De socialdemokratiska fackklubbarna, som i huvudsak bildades under 1930- och 1940-talen, hade som främsta uppgift att informera om partiets politik och att engagera människor i partiets verksamhet.

Kommunisterna ökade samtidigt sin aktivitet på arbetsplatserna. Det blev därför en viktig uppgift för de socialdemokratiska fackklubbarna att bekämpa kommunisterna. Under senare år har emellertid även andra politiska partier eller grupper utvecklat betydande aktivitet i anslutning till arbetsplatserna och i de fackliga organisationerna. Motiven för aktiva socialdemokratiska fackklubbar kvarstår alltså oförändrat. I många fall kan nybildning eller reorganisering vara nödvändig."

Där drar socialdemokraterna sin andra försvarslinje.

En uppgift är att erövra åter åt arbetarna avdelningar, klubbar, grupper, kontaktmän och samtidigt isolera de högersocialdemokratiska ledarnas inflytande.

Oppositionen mot fackbyråkratin och den spontana linjen att frivilligt ge upp

I samband med att oppositionen inom fackföreningarna utvecklats har en linje dykt upp som i korthet går ut på följande: att det inte går att erövra de lokala fackföreningarna åt arbetarna, att de högersocialdemokratiska ledarna inte går att *isolera* inom fackföreningarna, att det är fel, ja reaktionärt att försöka störta sossarnas regim i fackföreningarna, att det är fel att ta kamp för att progressiva arbetare kommer in i de undre fackorganisationernas styrelser, men att det är rätt att bojkotta valen till dessa styrelser och därigenom låta sossarna sitta kvar. En linje som innebär: ju sämre fackföreningar desto bättre; ju mindre arbetarna har inflytande över facket och ju mer de högersocialdemokratiska ledarna har inflytande desto bättre. En sådan linje företräder KFml(r) och en del mer eller mindre trotskistiska organisationer i Sverige.

”Arbetarna har ingen och kommer aldrig att få någon makt i de nuvarande fackföreningarna. Inga beslut som strider mot klassamarbetspolitiken kan genomföras inom den fackliga organisationens ram, parollen om att göra fackföreningarna till kamporganisationer är . . . ytterligt reaktionär.” (Ur KFml(r):s kongressdokument)

KFml(r) och andra lägger ner en massa arbete på att få oss med på att vi skall lämna de högersocialdemokratiska ledarna i fred med organisationen för deras massinflytande – fackföreningarna, fackförbunden och LO. Inte att undra på att de har fått en omfattande publicitet i den borgerliga pressen, fackförbundspressen och Radio/TV. I stället skall vi enligt KFml(r) och andra påbörja arbetet på nya fackliga massorganisationer. ”Klasskampen” nr 1/73 säger:

”Stalin reste frågan om att det skulle bli nödvändigt att bilda nya fackliga massorganisationer. Hela den utveckling som förevarit sedan dess har stärkt denna tendens – nödvändigheten att gå utanför fackföreningarna och på grundval av arbetarklassens självständiga kamp utveckla en ny facklig massorganisation . . . ”Vår målsättning är att bidra till grundandet av en allsvensk hemlig strejkorganisation.” (KFml(r):s kongressdokument)

Förutom att Stalin pådyvlades en åsikt som han inte haft, anser vi att KFml(r):s linje: en hemlig facklig massorganisation avsedd för strejker är en linje som bygger på illusionen att man i Sverige i dag skulle kunna organisera arbetarklassens massa i ”nya, röda fackföreningar”.

I stället för linjen att ‘på grundval av arbetarklassens självständiga kamp utveckla en ny facklig massorganisation’ företräder vi linjen att på grundval av arbetarklassens självständiga kamp för sina krav återerövra fackföreningarna till arbetarna, att stärka arbetarnas inflytande i de gamla fackföreningarna och försvaga de högersocialdemokratiska ledarnas inflytande över fackföreningarna. När vi företräder en sådan politik motarbetas vi av de högersocialdemokratiska ledarna och som erfarenheten visar även av KFml(r).

I samband med strejken på Stridsbergs gavs organisationen Arbetarsolidaritet en omfattande publicitet, vilken på inget sätt motsvarade deras betydelse eller farlighet. I samband med kampen på Arendal, Volvo-valet och SAAB-strejken gavs KFml(r) en omfattande publicitet. I TV-rapport hette det under SAAB-strejken bl.a. att det var KFml(r) som organiserat strejken på Stridsbergs. TV och radion hade då fått uppgiften att ”bevisa” att KFml(r) var organisatören bakom de flesta strejker i Sverige, i synnerhet den då pågående SAAB-strejken. Har monopolkapitalet en så dålig uppfattning om verkligheten, eller ligger det beräkning bakom?

Vi hävdade i KT 1/73 att den omfattande och beräknande kampanj som har pågått har haft som syfte:

”att isolera ett kommunistiskt och progressivt inflytande genom att maximalt utnyttja såväl KFml(r):s agerande i strejkerna, som Arbetarsolidaritets nya organisation ...”.

En systematisk linje i fackpressen har varit att inte skilja mellan de som vill stärka arbetarnas inflytande över fackföreningarna och göra fackföreningarna till arbetarnas kamporganisationer och de som stärker högersocialdemokraternas inflytande genom att lämna sossarna i fred vid makten i de nuvarande fackföreningarna. Alla dras över en kam och kallas för splittrare.

Med sådana fraser försöker de verkliga splittrarna att gömma sig – sådana som Hans Ericsson i Transport, som har sprängt Transport för att få behålla makten där, och LO-ledningen som står bakom Hans Ericsson. Genom en sådan sammanblandning kan man framställa saken så att all progressiv facklig opposition egentligen för en splittrande politik och vill ha fackföreningarna så dåliga som möjligt. Någon facklig opposition som stödjer sig på arbetarnas krav och utvecklar kampen för kraven finns inte och kan aldrig finnas, det är de högersocialdemokratiska ledarnas propaganda. Även KFml(r) för i olika konkreta fall fram denna uppfattning. Syftet är i båda fallen att föra bort arbetarna från kampen om makten i fackföreningarna, att få dem att avstå från att göra fackföreningarna till stödjepunkter i kampen för de omedelbara intressekraven. KFml(r) stannar inte vid detta utan attackerar de arbetare som i praktiken driver en kamp som facklig opposition. Lat oss undersöka några tillspetsade situationer som har utnyttjats i propagandan av SAP mot arbetarnas kamp och där KFml(r):s politik prövats i praktiken.

Arendal

Bakgrunden till strejken på Arendalsvarvet är omläggningen av lönesystemet till månadsutbetalning. Det har medfört lönesänkningar för ett stort antal arbetare. På det improviserade mötet i matsalen på fredagen den 20 oktober 1972 enades de närvarande (400-600) om att kräva: 1. Nej till meritvärderingssystemet 2. Bort med objektstämplingen. 3. En tryggare uppgörelse för de äldre arbetskamraterna.

Det var framför allt kring dessa krav som rörelsen på Götaverken utvecklades. Enheten bland arbetarna kunde byggas på dessa krav. Fram till fredagen utvecklades en enhet kring de kraven, genom diskussioner och agitation bland arbetarna.

Enhet bakom kraven – nödvändigt för segerrik kamp

På fredagsmötet i matsalen kunde arbetarnas majoritet inte enas om att gå ut i strejk. Därmed gick arbetarna olika vägar. En grupp arbetare strejkade – en grupp jobbade. Arbetarna var splittrade. Fackets och företagets motoffensiv inleddes. Strejkkommittén, som gick på KFml(r):s linje proklamerade strejk på hela varvet och efterlyste solidaritetsaktioner från alla varv. Proletären skrev samma dag som strejken bröt ut: *”En strejkvåg på Götaverken skulle med säkerhet visa sig vara den tändande gnistan till ett strejkuppsving . . .”*.

Sossarna å sin sida gjorde alla nödvändiga förberedelser för att hindra en segerrik strejk. Efter linjen: isolera strejkagitatorerna från de socialdemokratiska arbetarna, från majoriteten av arbetarna. Strejken kom att omfatta cirka 350 man av varvets knappt 2.500 arbetare. De icke strejkande arbetarna var inte passivt avvaktande eller försiktigt sympatiserande med de strejkande. I stället skärptes motsättningar mellan strejkande och icke strejkande. I förhållande till vissa av de strejkande utvecklades en öppen antagonism. En grundläggande betingelse för segerrik strejk skulle varit strejkfrontens breddning och stöd för strejken in i de socialdemokratiska arbetarnas läger. Endast genom att enheten bakom kraven och kravens

genomförande görs till en huvudpunkt i strejken är detta möjligt. Detta är den erfarenhet vi kan dra av arbetarklassens strider.

På Arendalsvarvet gick grupppordförandena i kedja på måndagsmorgonen 23/10 för att förhindra att strejkkommittén tog sig in på varvet, de delade också ut flygblad. Genom kontrollen över den fackliga apparaten kunde de hög-socialdemokratiska ledarna isolera de strejkande. KFml(r) hade tidigare gått fram på varven under den fransrevolutionära parollen ”bojkotta pajasvalen” och därmed hjälpt sossarna att behålla greppet. Bristerna i förberedelser och i genomförandet av strejken samt fackbyråkratins starka grepp avgjorde att strejken blev en nederlagsstrejk. När KFml(r) gick emot mötesbeslut på fredag om att inte strejka och tågade ut ur fabriken överlämnade de massan av arbetare till de lokala hög-socialisterna i klubbstyrelsen, vilka givetvis fanns inne i fabriken och vilka hade en organisation – klubben och gruppstyrelserna – över hela fabriken. Genom sin organisation hade också hög-socialisterna möjlighet att skaffa sig en klar bild av stämningarna på varvet. Klubbordföranden yttrade i samband med strejken: ”Ger man bara (r)-arna tillräckligt långa rep hänger de sig själva.” Genom sin felaktiga politik på Arendal: att inte verka för att arbetarna återtar fackföreningarna, att sätta formen för strejk före innehållet i kampen, och genom att inte söka stöd bland arbetarnas majoritet, gav (r) sossarna det vapen de behövde för att ta greppet och behålla inflytandet över arbetarnas majoritet. Metallarbetaren konstaterade efteråt: *”Upploppen på Götaverken har varit en nyttig lektion. Det gav klart besked om att en stark facklig organisation kan rida ut och reda upp även aktioner, då KFML(r) tillgriper våld i olika former.”*

Kampen på SAAB-Trollhättan

Under de båda senaste lokala avtalsuppgörelserna på SAAB-Trollhättan har kampen inom klubben utvecklats mellan främst klubbstyrelsen och en facklig opposition som har byggt upp sitt fäste, bl.a. på slutmonteringen, där gruppstyrelsen besatts av progressiva arbetare. Omedelbart efter denna artikel kommer ett kort sammandrag av hur den kampen utvecklade sig. Genom att sätta sig in i kampens utveckling på SAAB före strejken förstår man också vilken luftbubbla som borgarpresen blåste upp när de hävdade att KFML(r) bedrivit ”ett långvarigt och intensivt arbete på SAAB”.

I ett TV-program den 19/3, TV-pejling, behandlades strejken på SAAB. Genom programmet gavs en helt felaktig bild av strejken och den kamp för 15.75 kr/timme i minimilön som föregått strejken. Man ”lyckades” helt förbigå det krav på avtalsomröstning som rests flera gånger och som i praktiken motarbetades av såväl Metalls ledning och klubbstyrelsen som KFML(r). Enligt programledaren, Herbert Söderström (SAP), skulle man försöka reda ut orsakerna till vilda strejker och framför allt SAAB-strejken. Deltagare från SAF, SAP, LO, Metall, verkstadsklubbens styrelse på SAAB, VPK, SKP och KFML(r) var inbjudna. Men ingen från den opposition inom klubben på SAAB som konsekvent arbetat för att arbetarna skulle få ta ställning till lokalavtalet, något som klubbledningen lika konsekvent motarbetat. Oppositionen fick inte heller sina synpunkter framförda, trots att man kontaktat programledaren innan programmet och bett om detta.

Frågan om kravet på avtalsomröstning förtegs medvetet

I stället valde programledaren att ge största möjliga utrymme åt de fransradikala osakliga munvädren i KFML(r), vars roll på SAAB gavs helt felaktiga proportioner – allt för att splittra arbetarnas kamp kring kraven.

Vad vill TV säga?

Vilken bild gav man då av strejken och kampen för kraven? Tre saker framhövdes:

1. En representant för Metalls ledning, Malm (SAP), gav sken av att de strejkande egentligen bara var en handfull personer tillhörande några ”vänstersektorer” och ”omstörtande grupper” som ”utnyttjar situationen” för att sabotera produktionen och därmed visat suveränt förakt för arbetarnas majoritet, vars arbete de därigenom sades äventyra.
2. Verkstadsklubbens ordförande B. Nygren hävdade att det lokala avtal som slutits några dagar innan strejken var den bästa lokala uppgörelse som träffats på många år.
3. Från såväl dessa som programledningen och KFml(r) ”konstaterades” att den fackliga oppositionen inom klubben i samband med avtalsrörelserna inte existerade. KFml(r) blåstes upp. Dess linje framhövdes: deras avståndstagande från arbetarnas rätt att utnyttja legala och stadgeenliga möjligheter att föra kampen för sina krav om bättre löner och arbetsförhållanden. Den kampen hade de ju också motarbetat på SAAB, då de motarbetat oppositionen.

Vad ville man säga genom detta? Vad blev resultatet? Jo, för arbetarnas krav stod SAP, Metalls ledning och klubbstyrelsen. De som var emot SAP:s och Metalls agerande var äventyrspolitiker. De satte brytandet av lagar och stadgar som ett självändamål. De motarbetade arbetarnas rätt att använda olika former av kamp för att få igenom sina krav. De satte sig slutligen suveränt över arbetarmajoritetens vilja. Så framställde man saken.

Är detta en riktig verklighetsbeskrivning?

Detta är en *förfalskning* av verkligheten, som klart framgår av den faktaredovisning som finns här bredvid, om arbetarnas kamp för sitt eget avtal, under 1972 och 1973. Såväl SAF, SAP som KFml(r) var såvitt vi kan bedöma enade om att bidra till denna historieförfalskning, naturligtvis var och en från något olika utgångspunkter, men alla mot arbetarnas kamp för sina krav. Det möjliggjordes genom att den fackliga oppositionen trollades bort. Dess ståndpunkter förkvävdes. Några citat:

Söderström (programledare): Om jag nu har förstått saken rätt så fördes det förhandlingar och det fanns en facklig opposition inom verkstadsklubben på SAAB, som ställde krav gentemot verkstadsklubben, gentemot verkstadsklubbens styrelse. Wiklund (r): Nej det är fel för att den fackliga oppositionen om man nu skall kalla den för det, det var ju en handfull personer, som ställde samma krav som fackföreningens styrelse, de stödde bara fackföreningens styrelses krav – 15.75. *Söderström:* Ja.

I stället blåstes myten om (r) upp. SAF, SAP, programledningen – och KFML(r) ställde sig bakom. En faktagenomgång visar att avtalet trots att det inte är bra, ändå är den bästa uppgörelse som uppnåtts på lång tid. Men det visar också att orsaken till detta inte är klubbstyrelsens eller Metalls förtjänst. De har funnits länge, och förhandlat många gånger. Nej. Skillnaden i årets avtalsrörelse mot föregående år framgår av redogörelsen härintill: arbetarna har till viss del enat sig kring kravet på 15.75 kr/timme som minimilön inför förhandlingarna, krävt skriftlig information om läget fortgående, samt ställt krav på beslutande avtalsomröstning. De har därigenom kunnat stärka sin enhet och sitt inflytande över kraven och deras genomförande i förhandlingarna. Detta har utgjort ett hot mot företagets vinster och tvingat dem till eftergifter. Det är detta som TV, SAP, SAF och KFml(r) velat förtiga.

Lärdomar från kampen på SAAB

Vad gäller själva strejken kan vi konstatera att det blev en nederlagsstrejk. Den avgörande orsaken till detta ligger i att arbetarnas majoritet inte var förberedda på strejk, inte var enade

kring det konkreta krav på 17 kr/tim som fördes fram för första gången alldeles före strejken. Den avdelning där strejken hade stöd var slutmonteringen, där oppositionen hade sin starkaste förankring och arbetarna genom egna erfarenheter sett hur de legala kampformerna stängts av Metalls ledning. På de avdelningar där den legala kampen var mindre utvecklad, t.ex. på den avdelning där den från TV berömde G. Wiklund (r) arbetade gick arbetarnas majoritet emot strejk. Häri ligger egentligen hela sakens kärna. SAAB-strejken öde avgjordes av att den inte stöddes av majoriteten av arbetarna. Det var strejk för ett tidigare okänt krav, och vid fel tillfälle.

Kampen på SAAB och nederlagsstrejken visar på den avgörande betydelsen av den legala kampen och det legala arbetet för arbetarnas krav. Majoriteten av arbetarna har i praktiken en övertro på den legala kampen. Att förneka nödvändigheten av att utnyttja de legala kampmöjligheterna som finns är i själva verket att frivilligt lämna över arbetarnas majoritet till de högersocialdemokratiska ledarnas inflytande. I stället måste de legala kampmöjligheterna utnyttjas och den legala kampen utvecklas. En av de viktigaste lärdomarna för arbetarna på SAAB är att Metalls ledning och de tongivande i klubbstyrelsen gick emot kraven *i den legala kampen*. De bröt mot mötesbeslut, ställde fackföreningen åt sidan, och motarbetade kravens genomförande.

Att stärka arbetarnas enhet kring de viktigaste kampkraven och utveckla den kampen så att arbetarnas majoritet dras in kräver ovillkorligen ett medvetet utnyttjande av både legala och illegala kampformer. Att *ensidigt* propagera för användandet av illegala kampformer (vild strejk, t.ex.) det är ingenting annat än formalism, att sätta formen före innehållet i kampen: kravens genomförande. En sådan formalism omöjliggör också att framgångsrikt använda strejkvapnet, eftersom det omöjliggör eller försvarar att dra in massan av arbetare i kampen. SAAB-kampen visar hur KFml(r) attackerar den fackliga oppositionen som tar upp kampen mot klubbstyrelsen, hur de motsätter sig enhetsarbete kring kraven och hur de fyller en splittrande roll i enhetsarbetet och den legala kampen. Under den legala kampens förlopp går (r) öppet emot arbetarnas kamp. Arendal visar hur KFml(r) splittrar en rörelse som håller på att utvecklas till strejk, genom att enbart se till formen strejk och inte till innehållet – kravens genomförande –, och därmed inte i praktiken söker stöd hos massan av arbetare för kampen för kraven.

Såväl kampen på SAAB som kampen på Arendal visar också enligt vår uppfattning nödvändigheten av att ta upp kampen för att arbetarna återerövrar makten i fackföreningarna. Detta måste tydligen göras i opposition till såväl de högersocialdemokratiska ledarna som sekterister och trotskister av olika schattering, vilka alla i sin praktik splittrar arbetarklassens kamp.

KFml(r):s polemik mot MLK – ett försök att beslöja den egna ståndpunkten

I Klasskampen 1/73 ägnar KFml(r) sin ledare till att polemisera mot MLK. Vår ståndpunkt som vi drivit både i teorin och i praktiken är att arbetarklassen för att genomföra de proletära intressekraven måste bygga upp en enhetsfront underifrån. Uppbygget av enhetsfronten nödvändiggör att socialdemokratins inflytande inom fackföreningarna trängs tillbaka, att arbetarna tar kamp för de valbara posterna och att arbetarna gör om fackföreningarna till organ för arbetarnas kamp. Vi anser att vår ståndpunkt bekräftas av erfarenheten från dagens klasskamp och av tidigare historiska erfarenheter. KFml(r) a sin sida förnekar och förlöjligar en sådan linje. I Stormklockan 1/73 redogjorde vi för hur den kommunistiska rörelsen tidigare hade betraktat en del av denna kamp – kampen för valbara poster inom fackföreningarna. Hur värderade det gamla SKP, Komintern, Kominform och Stalin denna kamp?

Kominterns linje

1929 slog Kominterns exekutivkommitté fast:

” : .. kampen för varje valfunktion inom fackföreningarna och särskilt för de fackliga underorganisationernas förtroendemannaposter måste i våra händer bli ett mäktigt verktyg för att avslöja och bekämpa den socialfascistiska fackföreningsbyråkratins roll..” (Resolution på 10:e plenum)

1932 fastställde 12:e plenum i Kominterns exekutivkommitté parollen:

” . . . kamp om varje valbar post i fackföreningen, för bortjagandet av den reformistiska fackföreningsbyråkratin och erövring av lokalorganisationerna av de olika fackförbunden, samt lokal-kartellerna av de reformistiska fackföreningarna.”

Sveriges Kommunistiska Parti slog fast i Kommunistisk Tidskrift juli 1932:

”Särskilt måste verkstadsklubbar genom driftcellerna utbyggas till stödjepunkter för den revolutionära fackföreningsoppositionen. Vi måste kämpa om varenda funktion i fackföreningarna för att i klubbledningen sätta in revolutionära arbetare.”

I den värdering av SKP:s arbete som lades fram inför Kominterns kongress 1935 sades det:

”Med Kominterns hjälp och genom att beslutsamt använda sig av enhetsfrontstaktiken lyckades SKP från slutet av 1934 under några månader att göra betydande framsteg. Det visade sig framför allt vid de fackliga valen våren 1935. Oppositionen lyckades då erövra en hel rad nya viktiga positioner. Man vann det utslagsgivande inflytandet inom landets näst största fackföreningsorganisation, nämligen metallavdelningen i Göteborg. Likaså vann man där ledningen i grovarbetarnas fackförening, liksom i hamnarbetarföreningen.

Vidare vann man ledningen i många andra lokala fackföreningsavdelningar i rikets olika delar. Dessa framgångar har stärkt vårt partis anseende utomordentligt och lett till en ökad aktivitet inom alla partiets organisationer.”

Inför världskongressen fastställde Komintern till sina sektioner:

”Vi måste ... förvandla fackföreningarna till klasskampsorganisationer.”

Det var också den linje som Kominterns sektioner kom att tillämpa i sitt arbete. Kommunisterna i alla kapitalistiska länder bet sig i ökad utsträckning fast i fackföreningarna med syfte att erövra dem åt arbetarna.

Kominform fortsatte på samma linje

Efter Kominterns upplösning 1943, efter världskrigets slut, intog Kommunistiska informationsbyrån (Kominform) samma ståndpunkt:

”De kommunistiska partierna betraktar kommunisternas aktiva medverkan i massorganisationerna som funktionärer, organisatörer, agitatorer och propagandister såsom en av de viktigaste uppgifterna i sitt organisatoriska, politiska och ideologiska arbete. Kommunisterna får inte avgränsa sig från massorganisationerna, utan måste ansluta sig till organisationerna och verka inom dem.” (25 maj 1951 citat ur ”För varaktig fred – för folkdemokrati”).

Kominform fastslår varför detta var en riktig linje:

”Där arbetarklassens splittring övervinnes, där den högersocialdemokratiska agenturen och de reaktionära fackföreningspåvarna isoleras, där de förrädiska och provokatoriska elementen beslutsamt avslöjas, där leder de arbetandes kamp i regel till seger.” (8 aug 1952 citat ur ”För varaktig fred . . .”).

Även inom Sveriges Kommunistiska parti fanns det röster som var klara på att ta upp kampen om styrelser och klubbar. Arbetartidningen skrev i december 1949:

”Den fackliga rörelsen har berövats sin slagkraft. Detta kan inte repareras på en gång, men det kan bli bra mycket bättre om medlemmarna ute i avdelningar och verkstadsklubbar väljer sådana kamrater till styrelserna, som är motståndare till allt kryperi inför regeringens och kapitalets påbud, sådana kamrater som förstår värdet av en aktiv facklig politik vars yttersta verkan är att ge åt dem som mycket har, medan den som litet har blir utan. En facklig politik i arbetarklassens intresse måste föras mot de socialdemokratiska ledarskiktets vilja.”

Inför SKP:s kongress 1953 var detta en av huvudpunkterna i Set Perssons kritik av partiets taktiska huvudlinje:

”Jag anser att kommunisterna alltid ska försöka förhindra att företrädare för högersocialdemokraternas ekonomiska fackliga politik blir valda som de lokala ledarna i arbetarnas fackliga kamp. Att förhindra detta är den enda förutsättningen för att kunna fullfölja parollen: De bästa fackföreningsmännen i fackföreningens ledning.” (Centralkommittémötet 2 april 1953).

Vi skall avsluta med ett citat ur en ledare ur Kominforms tidning: ”För varaktig fred – för folkdemokrati”. (25 maj 1951):

”Den viktigaste metoden i kommunisternas massarbete är övertygandets metod. Att tala ett begripligt språk med massorna, inte avgränsa sig från massorna, övertyga massorna genom det personliga exemplet på oegennyttig kamp för deras intressen, tålmodigt, med sakkunskap kritisera felen och bristerna i massorganisationernas arbete och hjälpa till att avlägsna dessa fel och brister – detta är den enda möjliga och nödvändiga arbetsstilen för kommunisterna inom dessa organisationer. Kommunisterna måste veta, att ‘utan omfattande förbindelser med massorna utan ständigt befästade av dessa förbindelser, utan förmåga att lyssna till massornas röst och att förstå deras aktuella krav, utan att vara redo, inte bara att lära massorna, utan att ockra lära av dem, kan arbetarklassens parti inte vara ett verkligt massparti, vilket förmår att leda arbetarklassens och alla arbetandes miljoner’ (Stalin)”.

Det kan inte råda någon tvekan om att den internationella kommunistiska rörelsen så länge Stalin levde lade en betydande vikt vid att arbetarna måste stärka sitt inflytande över och erövra fackföreningarna, göra dem till organ för arbetarnas kamp och inom fackföreningarna isolera de högersocialdemokratiska ledarnas inflytande.

På Stalins bekanta fråga: Varpå grundar Socialdemokratins styrka? blev svaret: på sin kontroll över fackföreningarna.

”Vari ligger den västeuropeiska socialdemokratins styrka? Däri att den stödjer sig på fackföreningarna. Vari ligger vara västeuropeiska kommunistpartiers svaghet? Däri att de ännu inte fatt till stånd en intim anknytning till fackföreningarna, och en del element av dessa kommunistiska partier vill inte knyta an till fackföreningarna. Därför består de västeuropeiska kommunisternas huvuduppgift att utveckla och fullfölja kampen för en enhetlig fackföreningsrörelse. Alla kommunister utan undantag måste inträda i fackföreningarna och där föra ett systematiskt, tålmodigt arbete för att sammansvetsa arbetarklassen mot kapitalet, och på så sätt uppnå, att de kommunistiska partierna kan stödja sig på fackföreningarna.” (Stalin: ”Resultaten av RKP(b):s XIV partikonferens”, 1925).

KFml(r):s ”nya” linje

Enligt var uppfattning gäller detta även idag. KFml(r) å sin sida anser denna linje för utlevad:

”Den förändring på vilken vi grundar vår bedömning av Kominterns taktik som utlevad rör alltså det subjektiva området. För det första att bourgeoisien med arbetarbyråkratins hjälp har vridit fackföreningsrörelsen ur arbetarklassens händer och knutit den till den borgerliga staten. För det andra .. 40 års förräderi har gradvis fråntagit arbetarna tilltron till fackets vilja och förmåga att tjäna arbetarklassens intressen.” (Klasskampen 1/73)

Skulle detta motivera uppbygget av ”en ny facklig massorganisation” som Klasskampen talar om? Det är verkligen att ställa saker och ting på huvudet.

Fackföreningsbyråkratins sammanväxt med statsapparaten hade påbörjats för över 40 år sedan, t.ex. LO:s inträde i Arbetsdomstolen 1929, och fackbyråkratins förräderier mot arbetarklassen har alltid bland arbetarna gett upphov till den spontana linjen att lämna de reaktionära fackföreningarna och bygga nya. Efter LO-ledningens förräderi i storstrejken 1909 bildade syndikalisterna en ny facklig massorganisation, vilket endast underlättade för LO-ledningen att behålla greppet över de gamla fackföreningarna. Fackbyråkratins sammanväxt med statsapparaten, och högernationaldemokraternas kontroll över fackföreningarna har utvecklats i samklang med varandra. De är båda kvantitativa förändringar och ett uttryck för att reformismen stärkt sitt grepp över arbetarklassen. Ingen av dessa rättfärdigar KFml(r):s linje.

Fackbyråkratien – dvs förutom LO- och förbundsledningarna alla de fackföreningsledningar som avskilt sig från arbetarna och motarbetar deras kamp – har vuxit i styrka. Detta är en följd av högernationaldemokraternas växande inflytande över fackföreningarna och frånvaron av eller svagheten i kampen mot detta växande inflytande. Hos många arbetare har därmed grundlagts en subjektiv misstro mot fackbyråkratien. Denna misstro är givetvis berättigad och sund. Men att stanna vid att misstro fackbyråkratien är icke desto mindre felaktigt. Det är arbetarnas spontana svar och inte ett uttryck för att man förstår hur kampen skall föras. För samtidigt som det hos många arbetare finns en misstro mot fackbyråkratien finns det en tilltro till fackbyråkratien. Fackbyråkratins inflytande hos arbetarna visades av den lätthet med vilken den slog ned arbetarnas berättigade missnöje med meritvärderingen och lönesänkningarna på Arendalsvarvet. Att avstå från att ta upp kampen inom fackföreningarna mot de högernationaldemokratiska ledarna för att erövra fackföreningarna till arbetarna kommer att stärka reformismens och klassamarbetspolitikens grepp över arbetarklassen.

Tvärtom måste en opposition byggas upp inom fackföreningarna för att driva kampen för arbetarnas krav. Ett naturligt led i denna kamp är att oppositionen verkar för att stärka arbetarnas inflytande över fackföreningarna. När en sådan rörelse för kraven växer fram kommer arbetarna mycket väl att förstå att skilja mellan den fackliga byråkratien och högernationaldemokraterna å ena sidan och fackföreningarna som organisation för massan av arbetare å den andra. De kommer också utan tvekan att dra en skarp skiljelinje mellan de som vill stärka arbetarnas inflytande över fackföreningarna och å andra sidan högernationaldemokraterna, KFml(r) och andra vilka motsätter sig att arbetarna för en sådan kamp.

En erfarenhet från Tysklands Kommunistiska Parti

De två skäl som (r) anför för att Kominterns taktik är utlevad, är redan prövade i praktiken. I Tyskland åren före Hitlers makttillträde rådde en sådan situation där fackbyråkratien knöts till staten och där den genomförde upprepade förräderier mot arbetarklassen. Trots att situationen då var mycket mer tillspetsad och revolutionär än i dagens Sverige föll Tysklands Kommunistiska Parti inte för den spontana linjen, att inom fackföreningen kapitulera för den reformistiska byråkratien. Tvärtom bekämpade man dem inom och utanför partiet som framförde en sådan linje. 1929 ställde man i klubbstyrelsevalen upp med något mer än 150 ”röda enhetslistor”. 1930 1.200 listor och 1931 ca 1.900 enhetslistor. Att detta var en farlig taktik för herrarna visade sig år 1932 då Brüning-regimen förbjöd klubbstyrelsevalen att äga rum.

KFml(r) försöker att stödja sin ståndpunkt på Stalin: De citerar i Klasskampen 1/73 följande uttalande av Stalin:

” .. kan man fastslå att arbetarklassens kamp .. kan undvika att i viss utsträckning gå utanför ramen för de existerande reformistiska fackföreningarna? Uppenbarligen kan inte detta fastslås .. ”.

(Stalin, 1928) KFml(r) skriver därpå: ”Redan då reste Stalin frågan om att det skulle bli nödvändigt att bilda nya fackliga massorganisationer.”

Naturligtvis kan man inte fastslå att arbetarklassens kamp kan undvika att gå utanför fackföreningarnas ram. Tvärtom kommer den att bryta mot den eller den fackliga paragrafen, gå mot det eller det beslutet, utvecklas under motstånd från olika styrelser i de fackliga organisationerna, sätta det ena eller andra avtalet ur spel, och så vidare. De senaste årens kamp i Sverige visar t.ex. på detta. Men det är absolut inte det samma som att ställa frågan om att bilda en ny facklig massorganisation. Det gjorde inte heller Stalin, Komintern eller SKP i sin politik i motsvarande läge.

KFml(r):s försök att stödja sig på Stalin för att motivera sin fackliga linje är ingenting annat än en bluff. Likt vissa andra politiska svindlare viftar de med Stalins porträtt och Stalins fana endast för att bekämpa den politik Stalin stod för.

Sammanfattning

Högersocialdemokraterna går nu till offensiv mot de krafter som försöker stärka arbetarnas inflytande över fackföreningar., klubbar och grupporganisationer. I växande omfattning sker samtidigt en mobilisering underifrån som riktar sig mot högersocialdemokraternas kontroll över fackföreningarna. Denna progressiva rörelse bekämpas förutom av högersocialdemokraterna av KFml(r). KFml(r) har därmed i praktiken gått emot arbetarnas kamp för sina krav. Såväl när det gäller arbetarklassens ständiga eller dagliga kamp på golvet och inom fackföreningarna, som den öppna strejkkampen har (r) i sin praktik fyllt en splittrande funktion.

Utan tvekan förstår högersocialdemokraterna att (r) spelar denna roll. Det är som vi uppfattar det grunden för (r):s frammatchning i monopolkapitalets TV och i den socialdemokratiska pressen.

En bedömning på grundval av dagens erfarenheter likaväl som de historiska erfarenheterna visar att den politik som (r) företräder – att frivilligt lämna kontrollen över fackföreningarna till högersocialdemokraterna – är en politik som strider mot arbetarklassens intressen, och som motarbetar kampen för socialismen. För en sådan politik finns heller inget stöd i den internationella kommunistiska rörelsens erfarenheter.

Vi anser också att dessa fel är djupt rotade i KFml(r). Det som avgör om (r) kommer att ändra karaktär och kliva ur den roll som monopolkapitalet och högervassarna tilldelat (r) kommer att vara i vilken mån man kan värdera sin hittillsvarande praktik och göra upp med sina fel.

”Ett politiskt partis förhållande till sina misstag är ett av de viktigaste och säkraste kriterierna på partiets allvar och dess praktiska uppfyllande av sina plikter mot sin klass och mot de arbetande massorna. Att öppet erkänna ett fel och blotta dess orsaker, att grundligt analysera den situation som framkallat det, att omsorgsfullt diskutera medlen att korrigera felet – det är kännetecknet på ett allvarligt parti, det är dess uppfyllande av sin plikt, det är att uppfostra och skola klassen och sedan även massan.” (Lenin: ”Radikalismen, kommunismens barnsjukdom”).

Med vår nuvarande kännedom om KFml(r) – dess linje, praktik och inställning till att göra självkritik och korrigera sina fel – bedömer vi det inte som sannolikt att KFml(r) kommer att ändra karaktär.